

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr.,
1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr.,
1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 8 Ianuarie s. v.

„Kolozsvari Közlöny“ dela 17
l. c. n. serie sub titlul „Procesul de presă
al „Tribunei“ următorul prim-articol:„Foia sibiană cu o limbă netedă și că-
reia îi place să vorbească printre șire, în fine
s'a tradat, pronunțând ceea-ce îi zace în inimă,
ceea-ce însă până acum a știut să ascundă prin
limbagiul seu. De multeori am scris, că la
„Tribuna“ limba servește spre aceea ce a ținut
Tallyerand, spre înveluirea inimii: și am tot
așteptat ocaziunea ca să sară odată iepurele.

„A sărit; noi l'am sturnit.

„Cetitorii noștri își vor fi aducând aminte
de articolul nostru cu titlul „Kossuth și Sécă-
șanu“, în care am protestat contra procedurii
„Tribunei“ de a-l pune pe marele nostru pa-
triot în același șir cu Românii ardeleni „emigrați“,
deoare-ce, după cum am fost arătat, Kossuth tri-
mite scrisori în patriă pe baza dreptului public,
precând Sécășenistii sunt subiecte penale, care
au agitat prin proclamațiunea lor irredentistă în
contra siguranței, averii și vieții.„La acest articol al nostru a răspuns
„Tribuna“ în următorul seu nr., în n-rul 295
din 9 l. c.„Câteva propoziții scrise în acest răspuns
formează obiectul pertractării publice a proce-
sului de presă, ce se va ține la Cluj.„Sunt propozițiuni, care vatemă și revoltă
în măsura cea mai mare, care vorbesc despre
aceea, despre ce fantasează totdeauna această
foaiă, despre ruperea Transilvaniei decâtă statul
de drept.

„Ba încă despre mai mult!

„Despre pretindere îndreptățită a alipirii
Transilvaniei la un alt stat.Acțiune urmează o traducere neexactă a
unui pasagiu din articolul din n-rul 295
al „Tribunei“, — apoi continuă:„Astfel scrie dl Slavici, care pentru aceea
a venit acasă din Bucuresci, pentru aceea a
lăsat acolo catedra profesorală, născut fiind în
Bănat, pentru aceea a venit în Transilvania, ca
de aci, „din centrul Românismului“ să continue
acum lupta, pe care au început-o înainte cu 20
ani Românii emigrați de aci pentru săvârșirea
unirii întregii Românii și a cărei concluziune e
astăzi regatul român liber, independent, autonom!„Acest Slavici e acela, care se numește pe
sine „element al ordinii“, ear' foaia sa organul
„conviețuirii pacifice“, pe care nu de mult a
atacat-o „Gazeta“ pentru blândeța ei.

„Ce blând.

„Nu scim însă dacă 'i-a succes procura-
turii a afla cu ocaziunea perchiștiunii manus-
criptul; nu scim nu cumva oare se purisează
după dictat articolul lui Slavici: dar' fie ori-cum,atâta e sigur, că stilul e al lui, vocea e a lui
Iacob.„După strămutarea curții cu jurați, acum
va fi prima ocaziune, ca să judece o curte nouă
cu jurați asupra d-lui colega, pe care compa-
trioții din Sibiu l-au achitat atunci, când a scris
că sau Maghiarul sau Românul trebuie să peară.„Noi nu voim să influențăm con-
sciența independentă, nu adaugem ob-
servațiuni la acest articol al „Tri-
bunei“: dar' neaducem aminte în acest
moment de agitațiunea, pe care a să-
vârșit-o această foaiă dela început prin
articolii ei ibis-redibis și din această
causă deși nu s'ar pute dovedi din
punct de vedere formal al justiției în
acest articol așa numita „provocare
directă“, totuși ne ținem de dato-
rință a o face atentă din nou pe socie-
tatea maghiară la cutezanța agitato-
rilor noștri și a o advertisa să fie pre-
caută.

„Nil inultum remanebit!“

„Austro-Ungaria descrisă și ilustrată“.

În numărul 259 din anul trecut al
„Tribunei“ am publicat în cestiunea
întreprinderii literare puse la cale sub pro-
tecțiunea Înălțimii Sale Principelui moște-
nitor un articol, la care dl deputat dietal
și profesor universitar Alexandru Roman
a creșut de cuviință să ne trimită o lungă
întimpinare.Mulți dintre cetitorii noștri vor fi
uitat acel articol, unii dintre dinșii nici
că-l vor fi cetit: mai nainte dar' de a
publica întimpinarea d-lui A. Roman, re-
producem articolul, la care se răspunde
în ea.

Am ținut atunci următoarele:

Alteța Sa Imperială și Regală Archiducele
Rudolf, viitorul nostru Monarch, s'a îndurat a
se coborî dela înălțimea pozițiunii Sale, ca să
petreacă din când în când printre muncitorii li-
terari ai popoarelor din monarhia și să lucreze
chiar alături cu dinșii.E vorba, ca o seamă de literați și de ar-
tisti, adunați împrejurul Alteței Sale, să creeze
o operă mare, prezentându-ne în scris și în ilu-
strațiuni icoana fidelă a vieții popoarelor din îm-
părăție.Pentru-ca această idee să se poată realiza
potrivit cu exigențele critice moderne, s'au an-
gagat cele mai bune puteri literare din monar-
hia și s'a hotărât anume, ca fie-care popor să
fie descris de propriii sei oameni de litere, dacă
are asemenea oameni.Și este, în adevăr, o frumoasă privelise
să vedem pe viitorul nostru Monarch ivit în mij-locul celor mai distinși oameni ai popoarelor din
monarhia și lucrând împreună cu dinșii.Totmai de aceea însă, e mare răspunderea
acelora, care au luat asupra lor sarcina de a
compune cercul, în care va avé să ni se prezente
viitorul nostru Monarch.Alteța Sa Imperială nu cunoaște și nici că
putea până acum să cunoască indestul cercurile
literare ale tuturor popoarelor, ca să-și aleagă
din propria-i inițiativă colaboratorii, ci trebuie să
primească cu toată încrederea pe cei ce 'i-se
propun.Nu vom cerceta, dacă în genere propune-
rile 'i s'au făcut după cum se convenia, ci ne vom
mărgini la persoanele propuse din partea noastră,
a Românilor.După prospectul ce ni s'a trimis din partea
tipografiei de stat, între colaboratori sunt și cinci
Români și anume d-nii Alexandru Roman
și Petru Opreș, ca colaboratori literari (iró-
dalmi dolgozótársak), ear' d-nii Ioan Goldiș,
Iosif Vulcan și Grigorie Moldován ca
colaboratori pentru partea etnografică îndeosebi.Aceasta e societatea, în care ni se pre-
sentă nouă, Românilor, viitorul nostru Monarch.
Că e rău aleasă societatea, aceasta o simt
toți cetitorii noștri.Dintre cei cinci colaboratori români ai
moștenitorului de tron nu sunt decât doi oameni
cu oare-care reputațiune literară, domnii Ale-
xandru Roman și Iosif Vulcan.Dl Roman e profesor la universitatea din
Budapesta, membru al Academiei române și fost
redactor al unei foi politice române, care a în-
cetăț, ce e drept, în lipsă de spriginire, dar' a
fost odată mult cetit.Dl Vulcan este redactor al unei foi literare,
care timp îndelungat aproape ea singură a ținut
firul mișcării noastre literare, un neobosit scriitor
de prosă și versuri, membru corespondent al
Academiei române și un om, care prin zelul seu
literar a știut odată să-și câștige multe simpatii
la Români.Deși nu scim dar', ca unul ori altul dintre
acești doi literați ai noștri să-și fi câștigat prin
lucrări de vre-o valoare mai însemnată o pozi-
țiune mai însemnată în viața noastră literară,
ei au destule titluri literare, pentru-ca să nu fim
jigniți de gândul, că ei ne vor reprezenta în
cercul de literați adunat împrejurul viitorului
nostru Monarch.Nu însă în virtutea acestor titluri literare
se află ei în acel cerc, ci în virtutea atitudinii
lor în viața politică.Alături de d-nii Roman și Vulcan găsim
pe părintele I. Goldiș, profesor de limba ro-
mână la gimnasiul din Arad și autor al unei în-
cercări scrise în limba maghiară asupra latiniză-
ții limbei românești. Și părintele Goldiș e,
pare-ni-se, ca dl Vulcan, membru corespondental Academiei române, de sigur însă nu ca literat
român, fiindcă nu scim să fi scris vre-odată ceva
în românește, ci ca om, care s'a interesat și el
odată de cestiuni românești. Dar' este părintele
Goldiș un om dat cu trup cu suflet gândului, de
a nu se strica cu stăpânirea.Cât pentru dl Opreș, mărturisim, că nu-l
cunoaștem: este un nume, care în viața noastră
literară nu e cunoscut, ear' în cea publică acum
se ivesce pentru întâia oară.Nota caracteristică a întregii societăți e
însă dl Grigorie Moldován, bietul muritor, care
de voie, de nevoie, 'și-a consumat puterile tine-
rețelor batjocorind neamul seu prin fel de fel de
încercări literare scrise în limba maghiară și
acum, ajuns la oare-care maturitate, dă din mâni
și din picioare ca să-l socotim Român ca toți
Românii, ba chiar literat românesc.Nu scim, cum se vor fi simțind d-nii
Roman și Vulcan în societatea, în care se află,
presupunem însă, că, deși împregiurările fi de-
termină să-și dea aerul de guvernamental, sim-
țământul de dignitate literară nu le este de loc
măgulin, când se ved puși în aceeași categorie
cu necunoscutul Opreș, și cu atât de bine cu-
noscutul Moldován Gergely.Dar' d-nii Roman și Vulcan treacă, ducă-se.
Au mai pățit-o și alții poate chiar și mai rău.Vorba e, Alteța Sa Imperială și Regală
Archiducele Rudolf nu se convenia oare să fie
pus în societatea unor oameni mai bine veduți
de Români?Când s'a ivit pentru întâia oară cestiunea
întreprinderii literare patronate de viitorul nostru
Monarch, am creșut și noi, cum trebuiau să
creadă toți oamenii cu bun simț, că vorba e de
crearea unui teren comun, pe care Înaltul Pro-
tector, poate să între în relațiuni cu puterile mai
distinse ale popoarelor, fără considerațiune pentru
atitudinea politică a fie-sce-căruia îndeosebi.În loc de aceasta cercurile politice din
Budapesta au profitat de ocaziune, ca să izoleze
pe viitorul Rege al Ungariei, încungiuându-l
cu oameni, pe care nu-i vedem bucuroși.Rămâne acum, ca acești oameni să înțe-
leagă greutatea pozițiunii ce li s'a creat și să-și
cunoască și împlinescă datoria față cu Înaltul
Protector al întreprinderii literare, la care iau
parte.Așa cum a fost pusă la cale, această în-
treprindere nu e cătuși de puțin populară între
Români. Nu se crede, că puterile, care au fost
angageate din partea noastră, au destulă înțele-
gere, destulă pregătire și destulă tărie de ca-
racter, pentru-ca să spună adevărul asupra
vieții noastre, se bănușește, că ele vor fi influen-
țate de cercurile politice maghiare, — și de
aceea Români nu voiesc să scie despre întreaga
întreprindere.Că cuvintele „din și în Turcia“ se rapor-
tează la tustrele felurile mișcării comerciale, este
exportul, importul și comerțul transitor, devine
din acea considerare, că normativul amintit se
emise numai „în considerarea acurată a tracta-
telor încheiate cu Poarta, de aceea sunt hotărâte
de a regula mișcarea comercială numai cu con-
siderarea ambelor state contractante, precum și
mai departe și din considerarea, că ea țină despre
tustrele felurile mișcării comerciale într'o singură
propozițiune, așa că cuvintele provenite la capătul
acestei propozițiuni, se pot raporta gramatical
numai la toate aceste feluri ale mișcării com-
erciale. Că însă exportul mărfurilor din țeară în
special se numără la așa numitul comerț mare
turcesc nu după direcția fiecare, ci numai în
Turcia, rezultă pe deplin din patentul împărețesc
din 4 Aprilie 1725, care vorbește fără toată în-
doeala numai despre exportul mărfurilor din țeară
în Turcia.Dacă așadar' recurentul cere din titlul su-
diției sale turcesci și al tractatelor încheiate cu
Turcia eliberarea de bir, atunci îi compete numai
într'atâta privitor la normele citate eliberarea de
bir de câștig, într'u cât se mișcă negoțul seu în
limitele descrise în normativul citat din a. 1806.
Aceasta e și cazul, și nu se poate trage cu privire
la comerțul seu mare turcesc la o plătire a
birului.

Foița „Tribunei“.

Cestiuni juridice.

(Urmare.)

Comerțul cu mărfuri din și spre România
nu se mai poate număra la a. n. „comerțul
mare turcesc“ și este a plăti bir pentru el.
Sentința dela 9 Maiu 1885 nr. 1208.Curtea c. r. de administrațiune a decis
asupra cererii lui G. A. Gerson, proprietar al unei
mari magazii turcesci protocolate în Viena, contra
deciziunii direcției financiare c. r. din Austria-
de-jos, dela 24 Septemvrie 1884 nr. 35.612 în
causa birului prescripș pentru semestrul I a. 1883
dela exportul din și importul în România, după
pertractarea publică verbală și după ascultarea
advocatului Dr. Leopold Libitzky cum și a se-
cretarului ministerial c. r. Ioan Kolazy:

„Jalba se reprobă ca nemotivată.“

Motive.

Recurentul poartă după însași a sa decla-
rațiune și după cercetările făcute din oficiu ex-
portul și importul de fabricate și produse brute
nu numai din și în țările turcesci, ci și din și în
România. Recurentul, al cărui negoț din și în
Turcia e liber de bir, se declară din partea au-
torității perceptoriale privitor la comerțul din șiîn România după deciziunea citată obligator a
solvi birul, și 'i-s'a prescripș dela semestrul an.
1883 dela negoțul din urmă birul de câștig cu
63 fl. pe an.Jalba neagă însă această obligațiune pentru
bir, fiind de opinione, că libertatea birului con-
ceasă după tractate supușilor turcesci se referă nu
numai la comerțul din și în Turcia, ci și la în-
tregul negoț Levantin, și că după tractatul de
Berlin dela 13 Iulie 1878 L. Imp. nr. 43 ex
1879 nu s'au modificat hotărârile tractatelor co-
merciale dintre Austria și Turcia relativ la su-
pușii turcesci, ce poartă negoț în Austria.Curtea de administrațiune n'a fost în po-
zițiune de a găsi în deciziunea amintită vre-o căl-
care de lege. În tractatul de pace dela Passa-
roviți, ratificat la 12 August 1718, este stipulat
în articolul al 13-lea: *utriusque partis mercatores
justa antecedentes capitulationes in ditionibus utri-
usque Imperii rem mercatoriam libere secure, et
pacifice exercent.* Ce e de înțeles sub acest co-
merciu, se explică vederat în patentul împăra-
tului Carol VI din 4 Aprilie 1725. (Supplementum
Codicis Austriaci, Pars II. pag. 268), anume că
„Turcilor s'a conces prin tractatul încheiat co-
merciul liber numai *all grosso*, și că Turcii n'au
voie de a negocia cu alte mărfuri în țările noastre
ereditare, afară de care le aduc din Turcia“.

Mai departe se ordonează prin patentul citat,

că „Turcilor de a vinde alte mărfuri decât cele
turcesci“ nu li-e permis, ci acelora, cari vor fi
prinși cu mărfuri, li se vor lua și confisca acele,
deci, ca Turcii să nu negustorească cu alte mă-
rfuri, decât cu ale lor, se ordonează varii precauți
între acestea și aceea, ca mărfurile cumpărate în
țările noastre ereditare și exportate în Turcia, să
fie signate la vama principală cea dintâi și specia
notată în pașaportul cameral etc.În asemenea mod se declarase „în consi-
derarea acurată a contractelor încheiate cu Poarta,
și legilor existente în această privință și mai ales
a deciziunii înalte din 8 Aprilie 1796 conform
§. 8 a normativului din 28 Iulie 1806 trimis cătră
toate guverneamentele țerii și cătră administra-
țiunea bancală. (Ediția legilor a lui Kropatschek,
t. 21 nr. 7059) „dreptul comercial al supușilor
turcesci se extinde asupra importului și vândării
a mărfurilor adevărate turcesci *en gros*, apoi pe
exportul produselor și fabricatelor din țeară cum
și pe comerțul transitor din și în Turcia în sensul
cel înai larg.“După aceste norme legale se restrânge co-
merciul conces prin tractate supușilor turcesci în
Austria numai la comerțul mare și adică la im-
portul mărfurilor adevărate turcesci (mărfuri din
Turcia) în Austria, la comerțul transitor din și
în Turcia (prin Austria), și în urmă la exportul
produselor austriace și fabricate în Turcia.

Dni Roman, Vulcan, Goldiş, Opriş şi Moldován sciu tot atât de bine ca noi, că așa este: li se ofere acum ocaziune să se reabiliteze prin o lucrare inteligentă și conștientoasă în opinia publică română.

Să o facă aceasta, și noi vom fi cei din-tăiu, care le vom da cuvenita satisfacțiune.

Să nu scape din vedere, că nu au să servească cauza guvernului, nici a societății maghiare, ci să răspundă la așteptările Înalțului Protector al întreprinderii spunând adevărul, numai adevărul și întregul adevăr asupra popoului român.

Sunt mii de oameni, care le cetesc aceste, și suntem convinși, că abia se vor găsi între ei dece, care nu vor admite, că părerile emise de noi sunt admise de toate cercurile politice române.

Căci ce dicem noi?

Dicem înainte de toate, că Românii nu se interesează de întreaga întreprindere literară, deși chiar viitorul nostru Monarch s'a pus în fruntea ei.

Noi vrem să scim de ea, căci altfel n'am fi scris un articol asupra ei: susținem numai, că Românii nu vor să se intereseze de ea. Este un adevăr trist acesta, dar' e un adevăr, pe care nimeni nu-l poate pune la îndoială.

Și nu e treaba noastră să facem propagandă pentru o întreprindere, pe care avem cuvinte de a o ignora.

Am expus dar' și aceste cuvinte.

Cel mai de căpetenie este, că ne temem, ca nu cumva în aceea publicare să nu se spună întregul adevăr asupra noastră, fiindcă oamenii însărcinați a ne descrie pe noi nu se bucură de încrederea Românilor, parte nu sunt cunoscuți ca scriitori români, parte sunt bănuși de un spirit servil, în genere n'au fost aleși după valoarea lor literară, ci din considerațiune pentru atitudinea lor în viața publică.

Am accentuat însă, că doi dintre acești oameni, dl Alexandru Roman și dl Iosif Vulcan ne inspiră încredere, nu însă, când îi vedem puși alături cu necunoscutul domn O priş și cu dl Grigorie Moldovan, care poate să fie un om de valoare, dar' este atât de rău vădit între Români, încât d-nii A. Roman și Iosif Vulcan trebuie să se simtă genați, când se văd puși în rând cu el.

Și aceasta deasemene nu e părerea noastră, ci o convingere împărtășită de toți Românii, care sciu cine este dl Alexandru Roman și cine este dl Iosif Vulcan.

Li s'a făcut acestor doi literați români o mare nedreptate, când au fost puși în rând cu nise oameni, care n'au ținut, ca ei, să își câștige stima și iubirea Românilor: nu noi le-am făcut însă această nedreptate, ci le-au făcut-o aceia, care le-au creat situațiunea penibilă, în care se află. Nu dl A. Roman, nu dl Iosif Vulcan, ci chiar și Părintele Goldiş se simte jignit, când se vede pus în rând cu dl G. Moldován, — nu însă noi l'am pus: noi am arătat numai unde poate să ajungă omul în ziua de astăzi.

Dar' toate aceste nu sunt decât premisele unei importante concluziuni.

Alteța Sa Principele moștenitor nu cunoaște nici pe unul dintre cei chiamați

Din normele sus citate rezultă și aceea, că sub Turcia în sensul cel mai larg sunt a se pricepe numai posesiunile, teritoriile și dependențele imperului otoman (art. XVIII al tratatului de comerț și de navigațiune din 22 Maiu 1862, L. Imp. Nr. 42), nici decum însă statele, cari sunt cu totul independente de Turcia, fie ele și subsumate sub noțiunea țărilor orientale în sensul de rând. După art. XI, III al tratatului încheiat la Berlin în 13 Iulie 1878 între Austro-Ungaria, Germania, Franța, Britania-mare, Italia, Rusia și Turcia, L. Imp. Nr. 43 ex 1879 se recunosc decât părțile contractante independența României. România nu face de loc parte integrantă din Turcia. Întru cât însă recurentul poartă altă meserie lucrativă decât comerțul mare turcesc, adică comerțul cu mărfuri din și în România, e dator să se solvească birul îndegat prin 69 al patentului din 31 Decembrie 1812 și ordinațiunii cancelariei de curte din 13 Noembrie 1827 (Edit. legilor politice, tom. 55. Nr. 124), căci străinii în general nu sunt excluși dela birul de câștig, îndată-ce poartă o meserie, o întreprindere de fabrică sau comercială sau o altă ocupațiune lucrativă în acele privințe ale statului austriac, în care e introdus birul de câștig. De aceea se rapoartă jalba ca nemotivată. (Finea va urma.)

a ne reprezenta pe noi în cercul literar, în mijlocul căruia i-se prezintă: a primit în acest cerc pe cei ce i-au fost recomandați.

Acela, care a făcut recomandațiunile, a profitat de încrederea viitorului nostru monarch, ca să ne reprezente pe noi prin oameni, de care nu voim să fim reprezentați.

Aceasta e ceea-ce am șis.

Da! dl A. Roman și dl Iosif Vulcan, fie chiar și Părintele Goldiş, însă nu alături cu dl O priş, nu mai ales față cu dl Grigorie Moldován, pentru-că Români sunt preocupați contra d-lui G. Moldován și este compromisă în ochii lor o cauză, pe care o susține chiar și dl Grigorie Moldován.

Și că adevărul l'am grăit, această rezultă chiar și din întimpinarea d-lui A. Roman.

Din dieta Ungariei.

(Sedița dela 15 l. c. n.)

Ministrul Coloman Tisza: On. casă! Voiesc să vorbesc numai foarte pe scurt, nu intrată la obiect, cât mai virtos privitor la ceea-ce s'a șis aci, mai mult sau mai puțin în legătură cu obiectul, despre situațiunea politică generală.

S'a șis că darea de pământ s'a urcat în urma ultimelor lucrări cadastrale, deși scie fiecare că legea despre noul cadastru hotărește anumit că darea de pământ nu poate să fie urcată. Un alt deputat află, că în bugetele mai vechi s'a preliminar pentru administrațiunea internă cu câteva sute de mii mai puțin decât în preliminarul de buget de pe 1876. Dl deputat a uitat însă că cheltuielile serviciului de siguranță, pare-mi-se 1½ milion, se cuprindeau atunci în dotațiunea comitatelor, precând acum ele lipsesc din dotațiune, care prin urmare e acum cu atâte sute de mii mai mare ca la 1876. . . .

On. casă! Voiesc să mă ocup acum cu acuză dlui deputat Horansky, adusă în contra politicii guvernului în ceea-ce privește relațiunile din Croația și cele dintre naționalități. Onorații domni deputați, în parte cel puțin, sunt foarte uituci; ei prezentează lucrul ca-și-când înainte de anul 1848 ar fi existat între Croația și Ungaria nise rapoarte idilice. Ei au uitat cum se cânta Davoria, au uitat incidentele dela Turopolje, desbaterile exarcebate cu arhiepiscopul Haulik la Pojon; atunci era pace, iubire și liniște generală. (Ilaritate în dreapta.) Au uitat domni deputați lucrurile mai târziu întemplate când în a. 1867 partidul unionist din Croația — nu voiesc să examinez motivele — s'a desființat; au uitat tendențele ce se accentuau atunci. Pentru aceea, dacă acum un partid ultraist vorbesc în Croația în un ton, pe care îl regret înainte de toate în interesul Croației, și care trebuie dealtmîntrile condamnat din toate punctele de vedere, — pentru aceasta se face responsabilă politica guvernului.

Ministrul-president e de părere, că acuși își vor submina acesti ultraisti croați terenul de sub picioare și atunci sperază, că vor vota și deputaților din dieta Ungariei încredere.

Și cesțiunea naționalităților a fost citată. Relativ la aceasta observ, că ne aflăm cu partidul contrar în o situațiune foarte curioasă. De câteori vine de undeva un raport neplăcut, neexact, acesta se alarmează în formă de un mare pericol național, se n'înțelege numai pentru a acuză guvernul, că acesta nu face nimic nici în această privință. Această procedură are efectul, că deoparte înspăimântă pe patrioții fricoși, ear' de altă parte îi încurajează pe aceia, cari servesc aceste agitațiuni nelegale îndreptate în contra țării. (Aprobări din dreapta.) Mai târziu se dovedește apoi, că nu s'a întemplat nimic; aceasta nu voiesc să o atribuii cu merit guvernului, deși acesta, credeți-mi, își face în acest respect datorința; dar' nu s'a întemplat nimic, deoare-ce — după cum am amintit adeseori și repet și acum — nu se poate ridica nici o plângere în contra masei celei mari a naționalităților din punctul de vedere al patriotismului; trebuie să grijim numai asupra aceleia, ca populațiunea astăzi încă patriotică a țării să nu se infecteze de agitatorii cari lucră în direcțiune opusă. (Aprobări viue din dreapta.)

Dacă guvernul se adresează către d-voastre că să-i dați în mână arme în contra agitatorilor, atunci se șice, că în Ungaria nu e agitațiune, și că guvernul a scornit aceasta pentru-ca sub acest pretext să câștige mijloace de putere. (O voce din stânga extremă: E adevărat!)

Și în această privință domni sunt uitători. N'a fost oare după 1867 până la 1875 în și afară de dietă parola despre naționalități mai deasă și cu mult mai acută? (Așa e! — din

dreapta.) Ați uitat prima condamnare a lui Mileti? (Aprobări din dreapta.) Ați uitat-o și ați uitat și aceea, că fiind interelat pentru aceasta ministrul de atunci de interne, bar. Wenkheim, noi, deputații care stam pe aceea bancă a dietei, am fost cei dintăiu cari l'am apărât pe ministru. (Aprobări din dreapta.)

Se înțelege atunci erau multe altmîntrile. Atunci nu exista conducător de opoziție care, pentru a-l acuză pe guvern cu o politică rea, să fi șis următoarele (ministrul cetesc): „Unde e acel guvern prudent, care deoparte prin cruțare în economie, de altă parte prin stăpînire corupțiunii și prin o administrațiune dreaptă și onestă — acum fiți atenți — să facă statul ungar iubit și scump și acela, cari aparțin numai acestei țeri, fiindcă locuiesc aci, dar' altcum nu au nici o pietate pentru acest pământ“. O astfel de expresiune se pare, că îi împuternicesc pe cetățenii nemaghiari a nu iubi această țeară dacă nu le merge bine în toată privința. O astfel de declarațiune încurajează tendențele necorecte ale naționalităților, întocmai ca aceea, prin care respectivul conducător al opoziției face guvernului imputare, că unul și-a împlinit îndezadar todeauna datorința sa patriotică: îndată-ce nu e născut Ungur — el adauge sigur: și aparține opoziției — i-se impută, că e un patriot rău, un trădător de patriă.

Nu dle deputat, nu e așa. Dar' dacă din tot trecutul lui îl cunoaștem pe cineva, că e unul dintre apostolii Schulverein-ului între bravii noștri Germani, sau că a fost pe timpul periodului de mărire a Omladinei unul dintre cei mai activi membri ai acesteia, sau că e un Daco-Român, — atunci nu-l vom privi ca patriot bun din cauză, că îl însoțesc pe unul sau altul dintre conducătorii opoziției în călătoriile de corțesire. (Aprobări viue din dreapta; mișcare în stânga.)

În respectul naționalităților, decând vorbesc în această casă — nu numai în poziția actuală — am urmat todeauna o direcțiune a respingere ori-ce pretensiune prea mare, și a nu ceda nici șovinismului unguresc.

Pentru aceasta din urmă am fost destul de adeseori atacat. Consecința din partea d-voastre nu zace în tendință, ci în aceea ca să mă atacați todeauna; odată fiindcă sunt un șovinist maghiar, persecut naționalitățile; altădată fiindcă de dragul naționalităților negleg interesele statului ungar. (Aprobări viue din dreapta; mișcare în stânga.)

Pentru a dovedi cu cât e mai rău din punct de vedere al naționalității, dl deputat Horanszky citează reuniunea de cultură înființată în timpul mai nou. On. casă! Dacă maghiarimea trebuie să se apere, cum a șis el, ea totuși nu trebuie să se mai scutească ca în trecut. Deoare-ce nici dl deputat nu va contesta — e cunoscut în general și dovedit prin statistică — că în deceniul ultim Maghiarimea nici în privința relativă, adevă în numărul acelor, care se mărturisesc ca Maghiari și vorbesc limba maghiară, nu a scăzut, ci a crescut în mod considerabil. (Așa este! — din dreapta.) Dacă acum trebuie de a se apăra a existat înainte cu 15—18 ani în măsură mai mare și atunci nu au existat astfel de reuniuni, cum există astăzi: nu e aceasta o dovadă mai mare, că în sinul statului ungar ce se consolidează, poporul maghiar se simte întărit și capace de a începe lupta cu șanse de succes? (Aprobări din dreapta.)

Această activitate, pe care o exercează reuniunile și care — dacă nu se lasă se degenerize în un șovinism exagerat — poate să servească spre mântuirea națiunii; — poate această activitate conform legilor noastre și conform unor precepte politice prudente să fie exercată la provocarea guvernului? Dacă aș fi încercat cu așa ceva, sigur că dl deputat ar fi fost între aceia, cari m'ar fi atacat (Aprobări din dreapta.) Aceasta nu e dar' o corectură pentru o insuficiență a acțiunii guvernului, ci prelungă acțiunea guvernului pășesc, fiindcă astăzi speră să succes — în acțiune societatea, care a odihnit atâtea timp. . . .

Ferdinand Horanszky: Eu am citat aceasta numai ca un simptom.

Coloman Tisza: Și eu o iau ca un simptom și ca o dovadă îmbucurătoare, că conștința de sine și speranța în un succes sunt astăzi mai mari ca mai înainte; și acesta nu poate să fie argument în contra politicii guvernului

Ministru Tisza răspunde apoi la aserțiunile lui Horanszky privitoare la creditul Ungariei și la politica financiară a guvernului, făcând o comparație între starea financiară de pe la 1873 și între cea de acum.

Cronică.

Monarchul nostru și regele Umberto. Circulă fama, că Monarchul nostru va cerceta preste vre-o câteva săptămâni pe regele Umberto. Precum se vorbesce întâlnirea va ave loc în castelul „Rauconig“ din Piemont.

Sfințirea apei în Alba-Iulia s'a săvârșit în ziua Botezului cu mare pompă militară. Regimentul de infanterie nr. 50 în frunte cu drapelul său și cu muzica regimentului s'a postat înaintea bisericii din „Maieri“. În decursul sfei liturgii s'au dat cele trei salve obiceiuite și după sfințirea apei a fost stropit cu apă sfințită întreg regimentul; în acest timp muzica cânta imnul împărătesc.

Șovinism. La timpul seu am fost comunicat și noi, că reprezentanța comitatului Solnoc-Dobăca a adresat o reprezentațiune ministrului de interne și o circulară către toate comitatele din Ungaria pentru maghiarisarea numelor de botez. Aflăm, că reprezentanța Budapestei a dat loc acestei cereri la propunerea avocatului Geza Polonyi (mai nainte Pollak). De însemnat e, că Maghiarii comitatului Solnoc-Dobăca fac numai 23 procente din populațiunea întreagă.

Maghiarisarea căilor ferate de stat. Într'o hârtie adresată direcțiunilor căilor ferate de stat, ministrul de comunicațiune br. Kemény, șice între altele: „Atât în birouri, cât și în afacerile stațiunilor și în serviciul personal de tren e de a se observa cu strictetă usul limbii oficiale a statului. Destonica personalului e de a se judeca din acest punct de vedere, ca din cel mai competent. Direcțiunile au să se ferească pe cât se poate de usul limbilor străine. . . .“

De profesor la scoala reală ev. din Sibiu a fost ales în sedița de ieri a presbiterului ev. dl C. Theil.

Sciri din Alba-Iulia. Alegerea de deputat dietal în locul fostului deputat Lukács, care, precum se scie, fu denumit de director al căilor ferate de stat, se va întâmpla la 26 a l. c. Partida guvernamentală a candidat de deputat pe avocatul Dr. Alexandru Mohay. Opoziționalii încă n'au dat până acum nici un semn de viață. — Învățătorul dela scoalele normale rom-cat. Gönczy împreună cu soția sa sunt arestați, pentru-că sunt bănuși a sta în legătură cu omorul comis acum șapte ani în contra unui franciscan din Alba-Iulia.

Postal. Pentru-ca desavantajele, ce rezultă din cassarea trenurilor accelerate nr. 301 și 302 pe liniile Cluj—Brașov și a trenurilor de persoane nr. 1801 și 1802 pe linia Sibiu—Copsămică, să se repareze, s'a introdus dela 16 a l. c. n. un curs de cariolă între Sibiu și Copsămică, ce va sta în legătură cu trenurile omnibus nr. 321 și 322, care comunică deoparte între Cluj și Copsămică și de altă parte între Brașov și Copsămică. Mersul postei carirole e deci următorul: Pleacă dela Sibiu la 7 oare seara; sosesc la gara din Copsămică la 12 oare 30 minute după meșul nopții. Pleacă dela Copsămică îndrēt la 1 oară 30 minute după meșul nopții și sosesc în Sibiu la 7 oare dimineața.

Comunicând această dispozițiune în fruntea cronice locale „Siebenbürgisch-Deutsches-Tageblatt“ face următoarele observări potrivite:

„Aducând această măsură, ce dovedește circumspecți și bunăvoință direcțiunii noastre postale, la conștința cetitorilor noștri, nu putem întrelasa a caracteriza tractarea, de care a fost cetatea Sibiuului împărtășită, prin asprul cuvânt de „scandaloasă“. Pe teritorul coroanei ungare există numai o singură stațiune a căii ferate, care să aibă pe și o singură legătură, și această singură stațiune, dacă facem abstracție dela stațiunile ce zac între Sibiu și Copsămică, e cetatea liberă reg. Sibiu. Ne-am desvătă cu totul a ne mai mira de câte ceva, de una însă totuși ne mirăm, și anume, că ministrul nostru de comunicațiune n'a luat în considerare un loc central atât de important, precum e și comanda corpului de armată c. r. în Sibiu și nu a lăsat cetăți noastre baremi simplul tren omnibus, pe care îl are spre exemplu și Turda și M. Oșorheiul. Prelungă aceste Sibiuul e unicul oraș mai mare al Ardealului, care arată o comunicațiune de persoane mai mare și crescândă. Între astfel de împregiurări suntem întru adevăr îndreptățiți a ne folosi de acel „aspru cuvânt“.

Bal român în Arad. Reuniunea femeilor române din Arad și provinciă își va ține balul din anul acesta Joi în 25 Februarie st. n. în sala dela „Grand Hotel“ (mai nainte „Crucea albă“). Venitul este destinat în favorul Reuniunii.

Societatea acad. „Junimea“ din Cernăuți invită la balul care va ave loc Joi la 23 Ianuarie (4 Februarie) 1886 în sala societății filarmonice de acolo. Începutul la 8½ oare seara. Comitetul arangiator: Dr. Ioan cav. de Volcinschi, președinte; P. Barbu, I. Bumbac, I. Calinescu, E. Comoroșanu, I. Dan, I. Dimitrovici, V. Halip, C. Homiuca, A. Iscescu, E. Levescu, E. Mandiceschi, V. Marcu, E. Meșderu, V. Morariu, V. Olinescu, Dr. D. Onciul, I. Onciul, S. Petrovici, E. Popescu, S. Popescu

C. cav. de Popovici, E. Popovici, G. Popovici, T. Popovici, B. de Pruncul, T. Simionovici-Ventii, I. Stefanelli, G. br. Stîrcea, G. Turtorean, V. Vasilescu, V. Zacharoschi. Costumul național e bine vădit. Prețul pentru loge 20 fl., pentru persoana 4 fl., în familie 3 fl. Biletele se vor vinde la 2, 3, 4 Februarie st. n. dela 1 până la 6 oare p. m. în localitățile societății filarmonice.

Societatea academică socială-literară „România Jună” din Viena, și-a ales pe an 1886 următorul comitet: Drd. med. G. Filipescu-Brăescu, president; Drd. med. Al. Pop, vice-president; stud. jur. Ioan Crăciunel și stud. jur. Ioan bar. de Stîrcea, secretari; stud. jur. Ioan Mavrocordat, controlor; stud. med. G. A. Țieranu, cassar; stud. med. Iosif Turcu, bibliotecar; stud. silv. Ioan Deacu, econom. În comisia literară Drd. filoz. Ilie B. Gherghel, Drd. teol. și stud. filoz. George Popoviciu, stud. med. Ioan Papanicol, stud. med. I. G. Țieran și stud. med. Aurel C. Popoviciu. În comisia revădătoare: Drd. med. Dum. Puhaciu, Drd. med. D. A. Goulay și stud. med. Victor Roșca.

Reuniunea învățătorilor români gr.-or. din districtul „Abrud” a dat în 29 Decembrie st. v. 1885, în acest oraș o ședință publică cu următorul program: 1. „Cuvânt de deschidere” de vice-președintele reuniunii, G. Candrea. 2. „Și oare te-am pierdut pre tine” romanță de Schiller, solo-bariton, de N. Corcheșiu. 3. „Femeia română” — creșterea și educația ei — disertația de I. Motora. 4. „Nu voi spune a mea durere”, romanță de I. Dinic, solo de d-na învățătoare E. Altescu, cu acompaniament de vioară, de N. Corcheșiu. 5. Forme nouă de limbă la poetul Eminescu”, disertația de Gr. Sima. 6. „Un suspin”, de A. Murășan, declamat de G. Candrea. 7. „Carneval de Veneția” executat pe vioară de N. Corcheșiu. 8. „Cântec vânătoresc” de V. Bumbac, cântat de corpul învățătoare.

După finirea programului a fost petrecere cu dans.

Cu această ocaziune au intrat următoarele suprasolviri în folosul fondului reuniunii noastre, cari domni contribuții binevoacă a primi călduroasă noastră „mulțumită publică” pentru zelul arătat față de cauza învățătorului român. Din Abrud: dd. I. Gall, protpresbiter 40 cr.; I. Crișan, adv. 1 fl. 20 cr.; A. Filip, adv. 2 fl.; Borza, pădurar 60 cr.: Oc. Boer, jur. absolut 40 cr.; Perzian, comerciant 60 cr.; I. Vișa, comerciant 1 fl.; Knoblauch, hotelier 1 fl. 40 cr.; Hendrea, comerciant 40 cr.; Al. Marșani, comerciant 40 cr.; N. Cirlea, pielar 1 fl. Din Buciumani: d-nii Al. Danciu, director de mine 2 fl. 40 cr.; Al. Macavei, prop. de mine 1 fl. 20 cr.; Aron Macavei, prop. de mine 1 fl.; N. Bășan, preot gr.-or. 1 fl.; Dr. A. Chișbac, 1 fl.; I. Ciura, preot gr.-cat. 1 fl.; N. Adamovici, preot gr.-or. 1 fl.; I. Iancu, preot gr.-or. 1. Din Roșia: d-nii Dr. Balint, med. mont. 80 cr.; A. Popescu, notar cerc. 20 cr.; G. Cosma, proprietar de mine 1 fl.; Al. Ciora, 70 cr.; E. Hochman, inv. gr.-cat. 40 cr.; I. Hochman, farmacist 40 cr. Din Câmpeni: dl R. Furduiu, ppresbiter 40 cr. Preste tot venitul total a fost de 71 fl. 50 cr., din care substragându-se speșele de 58 fl. 60 cr., rezultă un venit curat de 12 fl. 90 cr., care sumă s'a și administrat la locul competent. — Câmpeni, 4 Ianuarie v. 1886. Ioan Candrea, vice-președinte.

Ședință festivă, ținută în 25 Decembrie 1885 de societatea de lectură a tinerimii de cl. VII și VIII din gimnasiul gr.-cat. de Beiuș. Tinerimea română din cl. VII și VIII a gimnasiului român gr.-cat de Beiuș precum în anii precedenți așa și acum inspirați de glorioasă reamintire a fondatorilor și mecenajilor gimnasiului nostru, arangiară și în acest an la 25 Decembrie 1885 — pe care și cade și ziua de parastas pentru primul, marele fondator al gimnasiului, a lui în Domnul fericitului prelat Samuel Vulcan, o ședință publică festivă, cu următorul program: 1. „Marșul lui Mihai Eroul”, executat de corul instrumental sub conducerea lui Stefan Nagy și supraveghierea d-lui profesor Traian Farkas. 2. „Cuvânt de deschidere” prin conducătorul societății dl prof. Vasiliu Ștefănică, în care arată folosul acestui gimnasiu, mai ales pentru părțile ungurene locuite de Români. 3. „Cântecul gîntei latine”, executat de corul vocal, sub conducerea d-lui prof. Ioan Butean. 4. „Căher”, de I. Negruzzi, declamată de Nicolae Popovici, stud. de cl. VII. 5. „Polca Irina”, de Stefan Nagy, execut. de corul instrumental. 6. „Die Bürgschaft”, de Fr. Schiller, declamată de Romul Vernica, stud. de cl. VIII. 7. „O privire fugitivă asupra literaturii române în secolii XVIII și XIX”, disertațiune de Ioan Domian, stud. de cl. VIII. 8. „Valurile Dunării”, vals de I. Ioanovich, execut. de corul instrumental. 9. „Pókainé”, de P. Gyulai, declamată de Justin Ardelean, stud. de cl. VIII. 10. „Steaua României”, exec. de corul vocal. 11. „Potpourri române”, de St. Nagy, exec. de corul instrumental. 12. „Muciu Scevola”, de P. Dulfu, declamată de Iuliu Moldovan, stud. de cl. VIII. 13. „Kincsem”, exec. de corul instrumental. 14. „Cuvânt de închidere” prin conducătorul societății. 15. „Drum bun”, executat de corul vocal — sub al cărui răsnet publicul părăsi sala.

Beiuș, 10 Ianuarie 1886. Ioan Costea, not. corespondențelor.

Malversațiuni la procuratura reg. din Zéla. Oficiul de comptabilitate din ministerul de justiție a descoperit în timpul mai nou în rațiociniile anuale ale procuraturii din Zéla erori, cari îndreptățesc a concluda la o defraudare se-

vărsită în înțelegere de mai multe persoane. Defraudările sînt de altcun foarte isteț mascate prin compunerea cifrelor, încât o revedere superficială ușor le-ar fi trecut cu vederea. Până acum s'a constatat o defraudare în suma de 4000 fl. Ministrul de justiție Pauler a rețerat pe procurorul suprem din Budapesta, Kosma, să înceapă cercetarea criminală în această afacere. Procurorul suprem a trimis pe procurorul de stat al Budapestei pentru revedere a cârților de comptabilitate ale procuraturii din Zéla, începînd de pe la a. 1870. Procurorul Havas va petrece la Zéla mai multe săptămîni.

Din Timișoara se telegrafează, că guvernul turcesc voiesce să înființeze acolo un vice-consulat, a cărui conducere se va concredre lui Leon Schwimmer.

Defraudare. Protocolul Glodjak dela oficiul de poliție al cercului VI din Budapesta a fost dovedit cu o defraudare în suma de 110 fl. bani depuși.

Despărțământul unguresc al reuniunii de asigurare „Adriatică” a ales de director al seu pe bar. Frideric Podmaniczky, fost intendant al operei reg. și al teatrului național maghiar. Directorul general, în cuvîntarea de recomandare, a ținut între altele: „Noi am hotărît să transformăm agentura noastră generală în o secțiune ungurească... Cine nu cunoaște în această țeară pe... patriotul sârbătorit!...”

Agitațiuni panslave în Pojon. Am fost adus și noi scirea despre mai multe relegări de teologi din seminarul teologic din Pojon pentru „agitațiuni panslaviste”. Din Pojon i-se scrie lui „Pester Lloyd”, că avocatul Vendel Kutlik, preșinsul agitator, are să fie pus în stare de acușare, drept agitator prim.

„Defraudarea” din Chichinda-mare. Preste 2500 cetățeni din Chichinda-mare au ținut o adunare, în care protestează în contra administrațiunii defrauduloase a orașului și cer completarea reprezentanței comunale.

Un vot pentru egala îndreptățire a Rutenilor. Consiliul comunal al cetății Colomea, în care Ovreei formează majoritatea, a hotărît să petiționeze la dietă pentru introducerea egalei îndreptățiri a limbei rutene cu cea polonă.

„Să jucăm pentru Kultur-egylet”. Sub acest titlu comunică „Magyar Polgár” din Cluj, că filiala „Kultur-egylet”-ului din Mediaș a luat în perspectivă ținerea unui „bal de cultură” la 14 Februarie n.

Conferențele militare în România. „Revista armatei” face în ultimul seu număr următoarea propunere foarte folositoare mai cu seamă pentru tinerii ofițeri, cari nu cunosc în toate amănuntele lui științifice și strategice războiul independentei României. Credem, că pentru a profita mai bine de cheltuielile ce se fac cu întreținerea clubului militar și pentru a face, ca ofițerii să se adune mai des, ar fi bine ca comitetul clubului să organizeze nise conferențe, regulat odată pe săptămîna, în tot timpul iernei, deosebit de conferențele mari, la cari asistă adeseori M. S. Regele, și cari sînt în număr restrîns și la epoce determinate. Aceste conferențe ar fi nise conferențe intime, asupra unor subiecte științifice mai puțin generale și menite a face lumină asupra cestiunilor, cari interesează deaproape pe ofițerii diferitelor arme. Aceste conferențe ar fi publicate apoi în „Revista armatei” sau chiar în broșuri speciale spre a se răspîndi în armată. Cât de interesant ar fi de exemplu, ca un conferențiar să ne facă istoria războiului nostru din Bulgaria, la cari tinerii nostri ofițeri n'au luat parte, și din care ei ar avé multe de învățat! Rugăm cu insistență pe comitetul clubului militar, ca să organizeze aceste conferențe în înțelegere cu dl comandant al corpului de armată și sîntem siguri, că vor avé recunoștința ofițerilor.

Indigenate în România. S'au sancționat legile prin care se recunoaște și se acordă calitatea de cetățean român dlor P. I. Dan, Pavel B. Panțu, Panait Chiriaz, D. Scurei, G. Bucur Cloacă, Ed. Seyman, Ioan Vineș, și C. D. Sutz.

Adelina Patti a dat Sâmbătă seara ultima reprezentațiune la teatrul național, din Bucuresci cu același succes strălucit ca și în celelalte seri. De aci celebra cântăreață a plecat la Viena.

Revărsare de ape în România. Prahova și Teleajenul au debordat din cauza sloiurilor de gheață, care au depist scurgerea regulată a acestor ape. Din cauza acestor debordări, vre-o 3 stîlpi telegrafici, cei mai înalți și care se aflau îngropați chiar în alvia sus numitelor râuri, au fost dărîmați, ceea-ce a făcut ca circulația telegrafică pe linia Ploesti-Tergoviște să fie întreruptă.

Transport de ghiulele pentru România. Din Praga se scrie, că în 14 l. c. n. au trecut pe la stațiunea Bodenbach 20.000 ghiulele de tunuri cu destinațiune pentru România. Transportul umplea 11 vagoane. Se spune, că vor urma încă și alte transporturi de material de războiu tot cu destinațiune la România.

Foamete în România. Lui „Pester Lloyd” i-se telegrafează din Bucuresci, că în mai multe comune din districtul Galați ar fi isbucnit foametea. Consiliul districtual a hotărît cumpărarea de bucate și împărțirea la cei lipsiți.

Viețată lungă. În noaptea de 5 Decembrie curent, a încetat din viață femeia Bălașa lui Nicolae Tanora din comuna Priboiu (România) județul Dâmbovița, de 116 ani trecuți.

Societate nouă în Iași. Pentru anul 1886 înregistrăm cu plăcere înființarea unei societăți, care va purta numele Hillaria. Această societate scrie „Curierul Balasan”, s'a constituit în Iași sub administrațiunea unui comitet, care numără între membrii sei multe persoane onorabile cunoscute în orașul nostru și are de scop introducerea și propagarea de petreceri prin întruniri sociale. Deocamdată sînt proiectate patru serate dansante în decursul acestui carnaval, câteva reprezentațiuni teatrale de diletanți în decursul postului viitor, o excursiune de plăcere în ziua de 1 Maiu și una în timpul culesului viitor. Plata de înscriere este de 4 lei noi, ear' aceea a contribuțiunii anuale de 6 lei. Comitetul va împărți invitațiuni, pentru-ca doritorii să se înscrie ca membri în această societate. Amănuntele se vor face cunoscute la timp.

Mare vînătoare în România. Diarele oficioase anunță o mare vînătoare, care se va face spre Frățesci și la care va asista și M. S. Regele României. Sînt invitați din ordinul M. S. Regelui a lua parte la această vînătoare ministrii puterilor străine, mai mulți senatori, deputați și generali români.

O nouă republică. Se anunță din Capetown, că o nouă republică s'a fundat în Ovamboland (la Nord dela Damarland), sub numele de republica Uppingtonia. Teritorul noului stat este format din terenuri cumpărate dela indigeni și aceste terenuri vor fi concesse Europeanilor.

Nenorocire în Chili. Din Newyork se depeșează, că la 15 a l. c. n. s'a nenorocit în apropierea Valdiviei (Chili) un tren militar, în care se aflau preste 500 soldați. Unsprezece ofițeri și nouăsprezece soldați au murit, vre-o optzeci persoane au fost greu rănite.

Emigrarea Turcilor în Rumelia. „Pokrok” e informat din Filipopol, că Turcii din Rumelia se pregătesc în mare măsură să emigreze în Asia; își vînd moșiile și proprietățile pe prețuri de batjocură, fiindcă nu se pot deta de nouele stări din Bulgaria, deși unirii nu se opun, ba chiar au intervenit la Sultanul prin preoții lor pentru ea. Posesorii turci, când își vînd realitățile, dic: „Dorințele voastre s'au implinit dar' noi nu putem exista aci. Vom merge acolo unde este cruce și unde nu sună clopotele”. Între Pomacii din munții Rhodope, și anume între satele nesupuse, în acea republică pomacă, care nu se ține nici de Turcia nici de Rumelia, se observă o mare mișcare. Când delegații turci aveau să sosească în Filipopol, Pomacii luară o atitudine amenințătoare față de Bulgarii, ei declarară, că vor ajuta Sultanului ca să atace pe Bulgarii. În unele sate din districtele Rapcio și Konjuș, Pomacii se pregătiră chiar să deschidă ostilitățile în contra Bulgarilor. Dar' această mișcare a încetat. În Filipopol se consideră unirea ca un fapt ce nu se mai poate schimba. Funcționarii primese deja lefurile dela guvernul bulgar, scădîndu-li-se opt procente pentru scopuri de războiu.

Înștiințare.

Multele agende de tot soiul sporite în zilele din urmă în un mod foarte însemnat, abia îmi lasă timpul de lipsă la redactarea diarelor „Amicul Familiei” și „Preotul Român”. Drept aceea voină a-mi jertfi tot timpul disponibil spre a ridica aceste două diare ale mele la nivelul publicității moderne și aflînd pentru continuarea scrierii periodice populare „Cărțile Săteanului Român” un individ destoinic în persoana d-lui Ioan Pop Reteganul, bine cunoscut publicului român din scrierile sale de până aci, — i-am transpus d-sale redactarea și editarea mai departe a acestei scrieri.

Despărțindu-mă dar' prin acestea de „Cărțile Săteanului Român” înființate chiar acum sînt de cece ani (1 Ianuarie 1876) mulțumesc din inimă fierbinte tuturor Românilor de inimă și simțeminte căci, în butul tuturor pornirilor dușmănoase și a numeroaselor procese de presă urdite contra noastră în decursul acestor de cece ani, ne-au rămas credincioși susținoitori — fie ca colaboratori, fie ca abonați. Împărțesească, îi rugăm, în binevoitorul lor sprigin moral și material și pe noul redactor-editor, care de bună seamă își va da toată nisuința spre a se face demn de acest sprigin — îmbrățătînd în ce în ce mai mult „Cărțile Săteanului Român”.

Dumnezeu cu noi și cu cauza noastră!
Gherla, 10 Ianuarie 1886 st. n.

N. F. Negruțiu m. p.,
redactor și proprietar.

Rugare.

Precum se vede din înștiințarea de mai sus, am luat asupra-mi redactarea și editarea

pe mai departe a scrierii periodice populare „Cărțile Săteanului Român” susținută până aci cu atâtea jertfe din partea d-lui N. F. Negruțiu, proprietar în Gherla și redactor al diarelor „Amicul Familiei” și „Preotul Român”. Drept prin acestea deschid abonament pe anul 1886 la scrierea populară: „Cărțile Săteanului Român”.

Va eși la 1/13 a fiecărei luni câte o carte de o coală în învăltoare colorată-papir bun, tipar mărunt și îndesat; și va publica:

1. Biografii de ale bărbaiților români, cari au cultivat literatura, cu deosebire cea populară, aducînd totdeauna mostre din scrierile lor.

2. Anunțuri despre scrieri, cu deosebire populare, vechi și noue.

3. Material pentru literatura pur populară: povese, fabule, proverbe, datine, cântece de tot soiul vechi și noue ș. a.

4. Notițe economice și îndrumări speciale relative la cultivarea pomilor și a altor rami de economie.

5. Articoli din igiena populară.

6. Varietăți ce scim că interesează pe poporul nostru; — politică însă — ba.

7. Articoli din literatura scrisă, cari vom crede că sînt interesanți pentru poporul nostru.

Cerem dar' spriginul moral și material al publicului cetitor român și mai ales al prea veneratului cler, al onorabilului corp învățătoresc și al tuturor cărturarilor dela sate — spre a pute satisface justelor așteptări.

Cartea I va apăre preste câteva zile și se va expeda gratis ori-cui o va cere.

Prețul de abouament pe un an 1 fl. 20 cr.; pe 1/2 an 60 cr., ne rugăm a se asigna cât mai curînd la adresa:

Redacțiunii dela
„Cărțile Săteanului Român”
per Balázsfalva
în Sâncel.

Dumnezeu ne-ajute!

Ioan Pop Reteganu,
redactor-edit. al „Cărilor Săt. Rom.”

Posta ultimă.

Sofia, 19 Ianuarie n. Guvernul bulgar a acceptat propunerea Germaniei, în urma căreia se statorcesc Bucurescii, ca loc al negocierilor de pace.

New-York, 19 Ianuarie n. Guvernul uniunii a trimis o corabiă de războiu spre insulele Samoa.

Serviciul telegrafic

al
„TRIBUNEI”.

Budapesta, 20 Ianuarie n. Cassa deputaților. Budgetele mai mici dezbătute s'au votat. La budgetul croat Thaly declară între aprobarea generală a casei că Banul Hederváry luptă cu credință pentru idea de stat ungur reprezentată prin el. Ar fi numai cuvîncios ca parlamentul ungar, fără deosebire de partid, să accentueze meritele lui câștigate în această direcțiune și să declare că în această luptă nobilă înderțul Banului stă națiunea întreagă. La cheltuielile pentru Fiume, Csernatonyi clarifică rapoartele fumanice care nu dau privilegii la îngrijiri. Din contră. Fiumanii sînt aceia la care cu ori ce ocaziune de activitate, dau expresiune sentimentelor de alipire cătră Ungaria. (Aprobări).

Sofia, 20 Ianuarie n. Răspunsul Bulgarei la nota puterilor respinge propunerea de desarmare, indicînd la Sârbia, care continuă cu înarmările în un mod mai febril ca ori-când. Bulgaria va desarma îndată ce puterile vor garanta, că Sârbia nu va cuteza un al doilea atac. Guvernul bulgar a primit propunerea Germaniei, care designează ca loc al încheierii păcii Bucurescii.

Belgrad, 20 Ianuarie n. Scirea că în urma răspunsului refuzător al lui Garașanin, a urmat convocarea chiămării a doua de miliție, e nebasată. Convocarea trupelor s'a întemplat deodată cu concedierea altor trupe.

Beirut, 20 Ianuarie n. Agenția „Havas” comunică că Turcia trimite arme numeroase în Siria pentru înarmarea tuturor Musulmanilor.

Director: Ioan Slavici.
Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Economie.

Piața din Făgăraș, 15 Ianuarievrie. Grâu frumos hecto-
litra fl. 5.50 până fl. 6.—; grâu mestecat fl. 3.50 până
fl. 4.—; sęcara fl. 3.60 până fl. 3.80; cucuruzul fl. 2.80
până fl. 3.20; ovėsul fl. 1.70 până fl. 2.—; sęcimęta de
cęcepă fl. 5.— până fl. 6.—; sęcimęta de in fl. 10.— până
fl. 11.—; fasolea fl. 3.60 până fl. 5.—; mazerea fl. 6.—
până fl. 7.—; lintea fl. 6.— până fl. 8.—; crumpenele
fl. —.70 până fl. 1.40; mälaiul fl. 5.50 până fl. 7.—; sęc
brut 100 chile fl. 30.— până fl. 32.—; unsoarea de porc
50—56, slänina 60—75; cęcepa fl. 24.— până 26.— Un
chilo carne de porc 30 cr.; carne de vită 34 cr.; carne,
de vitel 30 cr.; carne de mel — cr.; ouș 9 cu 20 cr.
chim fl. 40.— până fl. —.—; lumini turnate de sęc 50 cr
până 52 cr.

Tęrgul de rımători în Steinbruch. În 16 Ianuarie n.
s'a notat: unguresci bętráni grei 44.— cr. până 45.— cr.
unguresci grei, tineri 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc
45.— cr. până 46.— cr., ușori 42.— cr. până 44.— cr.,
marfă țerânească, grea 40.— cr. până 43.— cr., de
mijloc 38.— cr. până 40.— cr., ușoară 38.— cr. până
40.— cr., romänesci de Bakony, grei — cr. până
— cr., transito de mijloc — cr. până — cr.
transito ușori — cr. până — cr., transito sęrbesci
grei 40.— cr. până 42.— cr., transito de mijloc 38.— cr.
până 40.— cr., transito ușori 36.— cr. până 37.— cr., in-
grășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4%
cumpeniți la gară.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta
dela 19 Ianuarie st. n.

Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. —.— până —.—
74—79 Kilo fl. —.— până —.—, (lungă Tisza) 72—74 Kilo
fl. —.— până —.—, 74—79 Kilo fl. 7.75 până 8.10, (de
Pesta) 72—74 Kilo fl. —.— până —.—, 74—79 Kilo
fl. 7.65 până 8.—, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. —.—
până —.—, 74—79 Kilo fl. 7.75 până 8.10, (de Bacșka)
72—74 Kilo fl. —.— până —.—, 74—79 Kilo fl. 7.75
până 8.10, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. —.—
până —.—, 74—79 Kilo fl. 7.30 până 7.80.
Sęcara (ungurescă) 70—72 Kilo fl. 6.15 până 6.35
(Orđ nutreț): 60—62 Kilo fl. 5.50 până 5.95; (de
berărie) 62—84 Kilo fl. 6.20 până 9.—
Ovės (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.40 până 6.70.
Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.10 până 5.15; de
alt soiul fl. 5.05 până 5.15.
Rapița fl. 10.— până 11.50; de Banat fl. 10.—
până 11.50.
Mälaiu (unguresc): fl. 5.— până 5.25.
Timpu de furnisare.
Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 7.86 până 7.88 (per
Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 8.12 până 8.14.
Sęcara (primăvară) 69.7/10 Kilo fl. 5.56 până 5.58.
Cucuruzul (Main—Junie) fl. 5.54 până 5.56.
Rapița (August—Septemvrie) fl. 10.7/8 până 10.7/8.
Spirt (brut) 100 L. fl. 24.50 până 25.—.

Bursa de Budapesta

din 19 Ianuarie st. n. 1886.

Renta de aur ung. 6%	100.70
" " " 4%	92.65
" " hęcrtie " 5%	152.—
İmprumutul căilor ferate ung.	152.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung.	98.50
(1-a emisiune)	
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung.	127.—
(2-a emisiune)	
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung.	112.50
(3-a emisiune)	
Bonuri ale ung.	103.75
" " " cu cl. de sortare	103.75
" " " bęcățene-timigene	103.75
" " " cu cl. de sortare	103.50
" " " transilvane	103.75
" " " croato-slavone	103.50
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.—
İmprumut cu premiu ung.	117.25
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	123.25
Renta de hęcrtie austriacă	84.—
" " argint austriacă	84.25
" " aur austriacă	112.—
Losurile austr. din 1860	140.50
Acțiunile băncii austro-ungare	870.—
" " de credit ung.	302.50
" " " austr.	296.60
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și ec. „Albina”	101.—
Argintul	—
Gälbeni împęcrtesci	5.92
Napoleon-d'ori	10.—
Märci 100 imp. germane	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.50

Bursa de Viena

din 19 Ianuarie st. n. 1886.

Rentă de aur ung. 6%	100.70
" " " 4%	92.65
" " hęcrtie " 5%	151.75
İmprumutul căilor ferate ung.	151.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung.	98.40
(1-a emisiune)	
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung.	127.—
(2-a emisiune)	
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung.	112.25
(3-a emisiune)	
Bonuri rurale ung.	104.—
" " " cu cl. de sortare	104.—
" " " bęcățene-timigene	103.75
" " " cu cl. de sortare	103.75
" " " transilvane	103.75
" " " croato-slavone	103.75
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	98.25
İmprumut cu premiu ung.	117.25
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	123.—
Rentă de hęcrtie austriacă	84.10
" " argint austriacă	84.30
Rentă de aur austriacă	112.70
Losuri austr. din 1860	140.20
Acțiunile băncii austro-ungare	871.—
" " " austr.	303.75
" " " de credit ung.	298.10
Argintul	—
Gälbeni împęcrtesci	5.94
Napoleon-d'ori	10.02
Märci 100 imp. germane	62.10
Londra 10 Livres sterlinge	127.05

Bursa de București.

Cota oficială dela 18 Ianuarie st. n. 1886.

Renta amort. (5%)	Cump.	92.—	vënd.	93.—
" " " " " " " "	"	84.—	"	84.1/2
Acț. de asig. Dacia-Rom.	"	255.—	"	267.51
Banca națională a Romäniei	"	1085.—	"	1183.—
İmpr. oraș. București	"	29.—	"	—
Acț. de asig. Națională	"	224.—	"	—
Credit mob. rom.	"	—	"	—
Scrisuri fonciare urbane (5%)	"	81.—	"	81.—
Schimb 4 luni	"	—	"	34.—
Societ. const.	"	187.1/2	"	230.1/2
Aur	"	16.—	"	18.1/2

Cursul pieței din Sibiu.

(din 20 Ianuarie st. n. 1886.

Hęcrtie-monetă romänă	Cump.	8.40	vënd.	8.50
Lire turcesci	"	11.20	"	11.25
İmperiali	"	10.20	"	10.25
Ruble rusesci	"	1.22	"	1.22

LOTERIE.

Tragerea din 20 Ianuarie st. n.
Sibiu: 62 33 60 9 48.

Adevęrul ține mai mult!!

İndispensabile sânt țoalele mele de cai excelente și fără seamęn, pe care le-am
adus la mine dela

o fabrică de învęcitoare și de țoluri c. r. priv.,
care există de 50 de ani

și le dau de astăzi încolo câtă vreme depositul va ajunge, pe jumęcate prețul
regulat

țoluri de cai

numai cu fl. 1.60 o bucată;
mari, groase, late și foarte trainice.

Aceste țoluri de cai

au o lungime de 190 cm., și o lățime de 130 cm., cu borduri
colorate și groase ca o scândură, de aceea întru adevęr e cu neputință
de a fi nimicite.

Expedare cu rambursă sau bani gata. — Dilyc se trimit din
aceste țoluri în toate părțile lunei și pretutindenea sânt primite cu
o deosebită plăcere, deoarece ele pot fi întrebuintate și ca cuverte
de pat și mai înainte au costat mai mult de două-ori atât ca acum.

Adresa:

Exportwaarenhaus L. Kon,
Viena II. Lichtenauergasse Nr. 9.

Mę rog sę se însemne adresa exact.

[230] 4—4

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamosujvár

deschide abonamente pe anul 1886 la:

„Amiculu Familiei“. Revistă beletristică și enciclopedică-literară — cu ilustrațiuni. Va eși în 1-a și 16-a și a luni;
în numeri câte de 2—3 coale, și va publica poesii, romanuri, novele, schițe, piese teatrale, studii sociale, articoli
scientifici, amęcunute de instrucțiune și distracțiune ș. a. Prețul de abonament pre anul întreg 4 fl. — pentru
România 10 franci — lei n. plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

„Preotulu Romanu.“ Revistă bisericească, scolastică și literară. Va eși în broșuri lunare câte de 2 3/4—3 1/4 coale.
și va publica articoli din sfera tuturor sciințelor teologice și între acestea mulțime de predice pre Domineci, sęrbători și
diverse ocațiuni — mai departe studii pedagogice, didactice și științifice-literare. — Prețul de abonament pre anul întreg e
4 fl. — pentru România 10 franci — lei n. plătibili si în bilete de bancă și în timbre postale.

Abonații vor primi unele premii de valoare și-și vor putę procura cu prețuri foarte re-
duse toate opurile din edițiunea noastră.

Collectanții primesc gratis tot al patruea exemplar.

Tot acolo au apărut și se află de vęcndare:

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I. II.
III. IV. cuprind materii foarte interesante și amusante. Prețul la toate patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.
Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprind materii
foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.
Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele
gimnasiului din Fiume în 8/XII. 1884. în limba maghiară
și în 25/II. 1885 în l. italiană prin Vincențiu Nicora
prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina Romäniei.
Prețul 15 cr.
Collectă de Recepte din economie, industrie,
comerciu și chemie, pentru economi, industriași și co-
mercianți. Prețul 50 cr.
Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare
privitoare la Romäni, invederite și rectificate de Dr.
Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre cronica
lui Georg. Gabr. Șincal. Prețul 30 cr.
Renascerea limbei romänesci în vorbire și
scriere, invederită și aprețiată de Gregoriu Silași. —
Broșura I. II. III. Prețul opului întreg e 1 fl. v. a.
Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de
192 pagini, cuprind 103 poesii bine alese și arangiate.
Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după
Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.
Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după
Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.
Branda sau Nunta fatală. Schițe din emigrarea
lu Dragoșiu. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.
El trebuie sę se însoare. Novelă de Maria
Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.
Herman și Dorotea, după W. de Goethe, traduc-
țiune liberă de Constantin Morar. Prețul 50 cr.
Economia pentru scoalele popor, de T. Roșiu. Ed. II.
Prețul 30 cr.
Petulantul. Comedie în 5 acte, după August
Kotzebue, tradusă de Ioan St. Șiuluțiu. Prețul 30 cr.
Nu mę uita. Colecțiune de versuri funebre,
urmate de iertăciuni, epitafii ș. a. Prețul 50 cr.
Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu puii
ei de aur. Studiu archeologic, de Dionisiu O. Olinescu.
Prețul 20 cr.
İndreptar teoretic și practic pentru învęc-
țământul intuitiv în folosul elevilor normali (prepa-
randiali), al învęcătorilor și al altor bărbați de scoală, de
V. Gr. Borgovan, prof. preparandial. Prețul 1 fl. 70 cr.

Micul mărgăritar sufletesc. Cęcrticică de rugă-
ciuni și cęcrtări bisericesci — frumos ilustrată, pentru
prunci scolari de ambe sexele. Cu aprobarea İurisdicțiunii
sup. bisericesci. Prețul unui exemplar broșurat e 15 cr., —
legat 22 cr., legat în pęcnză 26 cr. — 50 de exemplare
broșurate costă 6 fl., — legate 9 fl., legate în pęcnză
12 fl. — 100 exemplare broșurate 10 fl., — legate
17 fl., legate în pęcnză 22 fl.
Cęcrticică de rugăciuni și cęcrtări pentru prunci
scolari de ambe sexele. Cu mai multe icoane frumoase.
Prețul unui exemplar trimis franco e 10 cr.; 50 exempl.
costă 3 fl. 100 exempl. 5 fl. v. a.
Visul prea sântei vergure Maria a Nęcșętoarei de
Dumneșeu, urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu
mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar trimis
franco e 10 cr.; 50 exemplare costă 3 fl.; 100 exem-
plare 5 fl. v. a.
Manual de Gramatica limbei romäne pentru
scoalele populare în trei cursuri, de Maxim Pop, profesor
la gimnasiul din Năsęud. Prețul 30 cr.